

Onderwerpen Rijksbegroting 2016 uitgelicht

De Rijksbegroting bestaat uit de begrotingen van alle ministeries samen. Op deze pagina vindt u de belangrijkste onderwerpen en maatregelen uit de begrotingen van 2016.

- [Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties](#)
- [Buitenlandse Zaken](#)
- [Economische Zaken](#)
- [Financiën](#)
- [Infrastructuur en Milieu](#)
- [Onderwijs, Cultuur en Wetenschap](#)
- [Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#)
- [Veiligheid en Justitie](#)
- [Volksgezondheid, Welzijn en Sport](#)
- [Wonen en Rijksdienst](#)

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Ondersteuning lokale democratie

Het kabinet wil de lokale democratie versterken. Door een combinatie van representatieve democratie (zoals verkiezingen) en participatieve democratie (zoals burgertoppen) in te zetten. Beide vormen van democratie worden in samenhang versterkt.

Zie ook: [Agenda Lokale Democratie](#)

Regels loslaten

De Experimentenwet biedt een aantal gemeenten voor een bepaalde periode ruimte om af te wijken van bepaalde wettelijke regelingen. Doel is onder andere nieuwe en effectievere manieren van samenwerking met burgers mogelijk te maken.

Innovatie in de stad

Steden zijn de groeimotoren van de economie en werkgelegenheid. De Rijksoverheid ondersteunt coalities van steden en stakeholders. Deze coalities moeten innovatieve oplossingen bieden voor stedelijke opgaven en uitdagingen. Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap zal Nederland werken aan betere Europese regelgeving om de stedelijke

ontwikkeling te bevorderen. En om Europese fondsen beter te benutten en innovatieve oplossingen te delen.

Zie ook: [Agenda Stad](#)

Meer maatwerk in sociaal domein

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp, de maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. In 2016 ligt de focus van de overheid op veranderingen in organisatie, cultuur en manieren van werken. Zodat er meer ruimte is voor maatwerk. En de ondersteuning aansluit bij de behoefte van mensen om zelf regie te voeren over hun leven.

Zie ook: onderwerp [Decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten](#)

Uitbreiding normering topinkomens

Het kabinet wil topinkomens in de (semi)publieke sector verder beperken. Nu geldt het ministersalaris als norm voor topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Deze norm moet straks in beginsel voor alle functionarissen in deze sector gelden.

Zie ook: onderwerp [Topinkomens \(semi\)overheid](#)

Aanpak ondermijning lokaal bestuur

De overheid gaat ondermijning van het lokaal bestuur stevig aanpakken. In rondetafelgesprekken met bestuurders wordt een aanpak besproken. En elke burgemeester krijgt een training in het omgaan met intimidatie en bedreiging.

Digitaal communiceren met de overheid

Alle bestuursorganen moeten berichten en aanvragen in digitale vorm gaan accepteren. Hiervoor komt een wettelijke regeling. Ook digitale publicatie van alle algemene bekendmakingen zal het kabinet wettelijk vastleggen.

Zie ook: onderwerp [Digitale overheid](#)

Inloggen met de identiteitskaart

Er komen pilots om de werking van een stelsel voor elektronische identificatie te testen. Dat moet een nieuwe standaard worden. Zodat burgers en bedrijven veilige en betrouwbare toegang krijgen tot online dienstverlening van overheid en bedrijfsleven. Zowel publieke als private inlogmiddelen worden getest, zoals een identiteitskaart en bankpas.

Investering in aanpak radicalisering

Het kabinet gaat structureel investeren in de operationele capaciteit van de AIVD voor contraterrorisme en de aanpak van radicalisering. De huidige jihadistische dreiging zal de komende jaren een gegeven zijn. Denk aan de aanhoudende instabiliteit in het Midden-Oosten en Noord Afrika, de uitingen van de jihadistische dreiging in Europa. En een toenemend aantal geradicaliseerde personen en terugkeerders in Nederland.

Modernisering Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

De Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit 2002 wordt gemoderniseerd. Zodat de wet aansluit bij de huidige (technologische) ontwikkelingen en privacy wordt gewaarborgd. De trends in het dreigingsbeeld en de samenleving vragen om verdere ontwikkeling van de AIVD.

Zie ook: nieuwsbericht [Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in consultatie](#)

Koninkrijksrelaties

Goede betrekkingen zijn de basis voor samenwerking tussen de landen binnen het Koninkrijk. Voor de welvaart en welzijn van de inwoners werken de landen van het Koninkrijk samen aan economische ontwikkeling, openbare financiën, veiligheid en goed bestuur. Sinds de staatkundige veranderingen van oktober 2010 zijn de banden tussen Nederland en de andere landen directer en zakelijker geworden.

De Rijksministerraad speelt een actieve rol bij het waarborgen van mensenrechten, rechtszekerheid en goed bestuur. Kinderrechten staan hoog op de agenda voor alle landen van het Koninkrijk. In 2016 wordt verder uitvoering gegeven aan het actieplan Kinderrechten.

Caribisch Nederland

De eilanden Bonaire en Saba voeren in 2016, samen met Nederland, het Meerjarenprogramma uit. Belangrijkste onderwerpen uit dit programma zijn de ontwikkeling van de economie, armoedebestrijding en versterking van het bestuur. Voor Sint Eustatius geldt sinds juni 2015 bestuurlijk en financieel toezicht onder leiding van de rijksvertegenwoordiger.

Buitenlandse Zaken

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Buitenlandse Zaken

Voorzitterschap EU

Nederland is in de eerste helft van 2016 voorzitter van de Europese Unie. Nederland wil een Europa dat:

- innovatieve groei stimuleert en banen schept;
- zich richt op de aanpak van gezamenlijke problemen. Zoals de toestroom van vluchtelingen, het bestrijden van jihadisme en het klimaatprobleem;
- de burger meer bij het beleid betreft.

Zie ook: onderwerp Nederland voorzitter van EU in 2016

Veiligheid

Een sterke rechtsorde maakt de wereld stabiel, veiliger, vrijer en welvarender. Het kabinet zet extra in op veiligheid en stabiliteit (vooral in de ring rond Europa), contraterrorisme, mensenrechten en cybersecurity.

Het Stabiliteitsfonds krijgt € 6 miljoen extra. Het Veiligheidsfonds € 1 miljoen en het Mensenrechtenfonds € 1,5 miljoen. Op het terrein van cybersecurity steunt het kabinet het secretariaat van het Global Forum on Cyber Expertise dat in Den Haag komt.

Zie ook: onderwerp [Internationale vrede en veiligheid](#)

Veiligheidsraad Verenigde Naties

Internationale samenwerking en een sterke internationale rechtsorde zijn in deze onrustige tijden belangrijker dan ooit. Mede daarom is Nederland kandidaat voor een zetel in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties voor de periode 2017-2018. Dat is het belangrijkste orgaan voor de handhaving van vrede en veiligheid in de wereld. In juni 2016 zullen de lidstaten van de VN uit 3 kandidaten (Italië, Zweden en Nederland) 2 tijdelijke leden van de VN-Veiligheidsraad kiezen.

Mensenrechten

Nederland blijft landen aanspreken op mensenrechtenschendingen. Maar we moeten ook met landen in gesprek gaan. Mensenrechten worden ten onrechte vaak als 'westerse waarden' gezien. Om resultaten te bereiken moeten landen het gesprek aangaan. Om die dialoog vorm te geven zoekt Nederland naar wegen om samen te werken met niet-westerse landen. Deze landen zijn beter in staat het gesprek in de regio effectief aan te gaan. Ook zet Nederland intensiever in op versterking van de dialoog. En op samenwerking met andere actoren zoals NGO's, bedrijven, kennisinstellingen en lokale autoriteiten.

Zie ook: onderwerp [Mensenrechten](#)

Nieuwe coalities

Nederland heeft vaste bondgenoten binnen en buiten Europa, zoals de EU en de VN. Naast deze samenwerking zoekt Nederland actief naar nieuwe coalities. Met staten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers. Voorbeelden zijn:

- het Global Counter Terrorism Forum, dat zich richt op tegengaan van radicalisering en bestrijding van terrorisme;
- de coalitie van landen die samen de terreur van ISIS bestrijden;
- het Global Forum on Cyber Expertise, waarin bedrijven en overheden samenwerken om de internetveiligheid te vergroten.

Postennet

Met een moderniseringsprogramma past de Nederlandse diplomatie zich aan de veranderende wereld aan. Een moderne diplomatieke dienst die wereldwijd inzetbaar is voor het signaleren van veranderingen. En die flexibel kan inspelen op nieuwe kansen. Binnen de beschikbare mogelijkheden versterkt het kabinet het postennet en het departement. Dit gebeurt op terreinen als veiligheid en stabiliteit, rechtsstaat, migratie en de economische positie van Nederland. Ook zet het kabinet in op vergroten van het aantal Nederlanders in dienst van internationale organisaties.

Consulaire functie

Hulp aan Nederlanders in het buitenland (consulaire functie) is 1 van de kerntaken van het ministerie van BZ. De hervorming van de consulaire functie neemt een belangrijke plaats in binnen de modernisering van de diplomatie. BZ versterkt de samenwerking met verzekeraars, reisorganisaties en andere niet-gouvernementele organisaties. Daarnaast bieden vernieuwingen in de wereld van de sociale media en ict mogelijkheden tot betere consulaire dienstverlening.

Waar mogelijk wordt samengewerkt met andere, vooral Europese, partners. De visumvertegenwoordiging voor en door andere Schengenlanden is geïntensiveerd. En ook bij crisisrespons zoekt Nederland in de toekomst meer samenwerking. Buitenlandse Zaken richt zich vooral op taken waar het toegevoegde waarde heeft. Overige taken worden elders belegd of beëindigd.

Sinds half 2015 kunnen Nederlanders over de grens 24 uur per dag terecht bij een contactcentrum (24/7 callcenter). Deze dienstverlening wordt per regio uitgerold en is in december 2015 wereldwijd dekkend. Met een nieuwe opzet van reisadviezen en een verbeterde reisadvies-app kunnen burgers zich nog beter voorbereiden op hun reis. Met het Orange Carpet-beleid worden kansen voor de Nederlandse economie ondersteund.

Zie ook: onderwerp [Visa](#)

Zie ook: onderwerp [Ambassades consulaten en overige vertegenwoordigingen](#)

Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Aanpak ongelijkheid

De extreme armoede op de wereld is sinds de eeuwwisseling fors gedaald. Tegelijkertijd is de kloof tussen arm en rijk een stuk groter geworden. Die grotere ongelijkheid belemmert mensen om een goed bestaan op te bouwen, remt economische groei en leidt tot conflicten. BZ wil deze negatieve trend een halt toeroepen. Met de Nederlandse benadering van hulp, handel en investeringen richt Nederland zich op economische groei waar iedereen van meeprofiteert. In Nederland en daarbuiten. Nederland zet in op eerlijke economische groei en de aanpak van ongelijkheid door:

- versterken van de positie van NGO's in ontwikkelingslanden;
- bevorderen van vrouwenrechten en vrouwelijk ondernemerschap;
- verbeteren van Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten van jongeren. Zo worden bijvoorbeeld kindhuwelijken en hiv-besmettingen tegengegaan.
- aanpakken van uitsluiting van gemarginaliseerde groepen zoals gehandicapten, inheemse gemeenschappen of homoseksuelen.

Zie ook: onderwerp [Ontwikkelingssamenwerking](#)

Noodhulp

Nederland speelt internationaal een voortrekkersrol bij de vernieuwing en effectiever maken van de noodhulp. Bijvoorbeeld door met bedrijven samen te werken. Nederland breidde al eerder het budget voor noodhulp flink uit. Dit om tegemoet te komen aan de gevolgen van grote humanitaire crises. Vooral de grote wereldwijde toename van het aantal vluchtelingen en ontheemden, 60 miljoen in totaal. In 2016 is daar ruim € 350 miljoen voor beschikbaar.

Zie ook: onderwerp [Noodhulp bij rampen en oorlog](#)

Migratie

Ongelijkheid is ook 1 van de grondoorzaken van irreguliere migratie. Nederland wil voorkomen dat mensen aan een vaak levensgevaarlijke reis naar Europa beginnen. Nederland pleit ervoor internationaal de grondoorzaken van niet-reguliere migratie aan te pakken. Er is al € 50 miljoen vrijgemaakt om de bedrijvigheid en vakopleidingen in een aantal landen te bevorderen. De EU buigt zich over een voorstel van Nederland, Duitsland en Frankrijk voor een fonds van € 500 miljoen met hetzelfde doel.

Handel en investeringen

Handel en investeringen zorgen voor werk. In Nederland en in ontwikkelingslanden. Nederland verdient een derde van zijn inkomen in het buitenland. De Nederlandse export stimuleren blijft daarom prioriteit. Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen blijft verder belangrijk. We willen er met elkaar aan werken dat mensen op een veilige en duurzame manier een eerlijk inkomen kunnen verdienen.

Economische Zaken

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Excellent ondernemersklimaat: € 0,4 miljard

Investeren in ondernemers

Ambitieuze ondernemers zorgen voor innovatie en nieuwe banen. Hun bijdrage aan onze economische groei is van grote waarde. Daarom helpt het kabinet ondernemers met verschillende soorten financiering. Deze zijn onder andere gericht op ondersteunen van startups en onderzoek. Ook helpt het kabinet ondernemers door onnodige regels terug te dringen en digitale dienstverlening te verbeteren. Daarnaast zorgt de overheid dat ondernemers kunnen profiteren van geld uit Europese fondsen via het Nederlands Investerings Agentschap.

Speciale aandacht is er voor het midden- en kleinbedrijf (MKB). Het MKB is de motor van de economie. Van elke 10 banen komen er 7 van het MKB. Van elke € 100 die het bedrijfsleven verdient, zorgt het MKB voor € 60. Om dat te kunnen blijven doen, moeten bedrijven kunnen groeien.

Daarom heeft het kabinet via het Aanvullend Actieplan MKB-financiering maatregelen genomen. Deze kunnen leiden tot ongeveer € 2,5 miljard aan nieuwe MKB-financiering. De uitwerking hiervan loopt door in 2016. Vanaf 2017 komt € 50 miljoen extra beschikbaar voor de stimulering van start ups en het MKB.

Zie ook: onderwerp [Ondernemen en innovatie](#)

Werken aan winkelstraten

Het kabinet wil de winkelstraten aantrekkelijker maken en online winkelen verbeteren. Daarvoor werkt het kabinet samen met alle partijen binnen de retailsector. Zij hebben 20 afspraken gemaakt in de Retailagenda 2015. Zo wordt er in 2016 verder gewerkt aan:

- verder verminderen van de leegstand van winkelpanden;
- beter inspelen op veranderende voorkeuren van het winkelend publiek;
- meer ruimte om winkels te combineren met horeca;
- extra scholing voor winkelpersoneel.

Bescherming bij overname telecombedrijf

Als een overname van een Nederlands telecombedrijf schade kan toebrengen aan het telecomnetwerk, kan de overheid straks ingrijpen. Bijvoorbeeld als de communicatie van hulpdiensten onder druk komt te staan. Dit gebeurt mede naar aanleiding van een eerdere

overnamepoging van KPN. In de tweede helft van 2016 gaat een wetsvoorstel hierover naar de Tweede Kamer.

Regeldruk verder verminderen

In 2016 blijft het kabinet werken aan vermindering van de regeldruk voor ondernemers. Het gaat om € 2,5 miljard in deze kabinetsperiode. Zo wordt regeldruk minder met een maatwerkaanpak in verschillende sectoren als de bouw, logistiek en chemie. Inmiddels is voor € 1,35 miljard aan regeldruk verminderd.

Zie ook: onderwerp [Ondernemersklimaat en innovatie](#)

Een sterk innovatievermogen: € 0,7 miljard

Eén fiscale regeling voor onderzoek en ontwikkeling (R&D)

De 2 belangrijkste fiscale regelingen voor onderzoek en ontwikkeling voor bedrijven (private R&D) gaan in 2016 samen. De Research en Development Aftrek (RDA) en de S&O-afdrachtvermindering (WBSO) worden samen 1 regeling die wordt verrekend via de loonheffing. Zo wil het kabinet de regeling effectiever maken en de aanvraagprocedure voor bedrijven vereenvoudigen. Het budget van deze regeling gaat in 2016 omhoog met € 100 miljoen. En vanaf 2017 met € 115 miljoen.

Nederland als innovatieland

Nederland staat op de 5^e plaats van het Innovation Union Scoreboard. Dit is de innovatielijst van de Europese Commissie. Om verder te stijgen zet het kabinet in op vernieuwing. Specifiek wat betreft maatschappelijke uitdagingen als verduurzaming, wereldwijde voedselproblemen en vergrijzing. Het doel van Nederland is in 2020 2,5% van het bruto binnenlands product te gebruiken voor onderzoek en ontwikkeling (R&D).

Nieuw Europees octrooisysteem

Naar verwachting gaat in 2016 het nieuwe Europese octrooisysteem in. Daarmee wordt het voor personen, bedrijven of instellingen makkelijker en goedkoper om uitvindingen binnen Europa te beschermen. Ondernemers kunnen hiervan profiteren. Nederlandse bedrijven lopen voorop als het gaat om octrooiaanvragen. Vanuit Nederland werden in 2014 8.104 Europese octrooiaanvragen ingediend. Daarmee staat Nederland op de 3^e plaats in Europa. En op de 7^e plaats wereldwijd.

Innovatief Toekomstfonds

Om ook in de toekomst concurrerend te zijn, moet Nederland blijven investeren in innovatie. Het kabinet stelt daarom via het Toekomstfonds extra geld beschikbaar voor innovatieve MKB'ers. En voor belangrijk onderzoek voor toekomstige generaties. Het kabinet maakt hiervoor vanaf 2018 jaarlijks € 5 miljoen vrij. Het Toekomstfonds heeft een startkapitaal van € 200 miljoen.

In 2017 wordt onderzocht of het Toekomstfonds goed werkt. In 2020 volgt een evaluatie van de werking van het gehele fonds.

Zie ook: onderwerp [Ondernemersklimaat en innovatie](#)

Natuur, regio en groene groei: € 0,2 miljard

Natuur voor iedereen

Een veelzijdige natuur met een wederzijdse versterking van ecologie en economie. Dat is de Natuurvisie van het kabinet. Samen met verschillende sectoren kijkt EZ hoe zij natuur en ondernemen kunnen stimuleren. Wat goed is voor de natuur kan ook economisch aantrekkelijk zijn. Het kabinet zet in 2016 extra in op bijvoorbeeld groen ondernemerschap en groen wonen en werken.

Nieuwe natuurwet

De nieuwe Wet Natuurbescherming zorgt voor goede bescherming van natuurgebieden, planten en dieren. Daarnaast geeft het ruimte om te ondernemen met natuur. De nieuwe wet vervangt 3 afzonderlijke wetten: de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De provincies krijgen regie over het natuurbeleid in de regio.

Zie ook: onderwerp [Nieuwe Natuurwet](#)

Fitness Check Vogel- en Habitatrichtlijn

Het kabinet hecht belang aan een goede aanpak van de Fitness Check van de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Vogel- en Habitatrichtlijn staan Europese richtlijnen om vogelsoorten en hun leefgebieden te beschermen. De Fitness Check kijkt naar de administratieve druk en toepasbaarheid van deze regels.

Zie ook: Kamerstuk [Kamerbrief over Nederlandse inzet in de Fitness Check Vogel- en Habitatrichtlijn](#)

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Per 1 januari 2016 komt een herziening van het stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Boeren gaan samen plannen indienen om natuur op hun bedrijven te beheren. Daarvoor kunnen ze als collectief subsidie ontvangen. Zo wordt natuurbeheer door boeren beter en goedkoper.

Zie ook: onderwerp [Natuur en biodiversiteit](#)

Duurzame landbouw, visserij en voedselketens: € 1,3 miljard

Toonaangevende landbouw en visserij

Het kabinet staat voor een internationaal toonaangevende, concurrerende, veilige en milieuvriendelijke landbouw en visserij. Voedselzekerheid en ecologische houdbaarheid staan in de landbouw en visserij centraal. Zo dragen de Meststoffenwet en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ook in 2016 bij aan een sterkere natuur. En geven zij ruimte aan economische ontwikkelingen, waaronder een duurzame veehouderij.

Vervolg van de Voedselagenda

De Voedselagenda staat in 2016 volop in de aandacht. Het gaat hierbij in het bijzonder om:

- de relatie met klimaat-neutrale glastuinbouw;
- duurzame innovaties in de landbouw en visserij;
- een duurzame veehouderij;
- dierenwelzijn;
- evenwicht op de mestmarkt.

Fosfaatrechten voor melkveehouderij

Het kabinet dient in 2016 een wetsvoorstel in dat fosfaatrechten voor melkveehouders introduceert. Hiermee wil het kabinet voorkomen dat Nederland de EU-ontheffing verliest om meer mest te mogen uitrijden dan is toegestaan. Door dit wetsvoorstel wordt de totale fosfaatproductie in de melkveehouderij begrensd. Maar ontwikkeling van bedrijven blijft mogelijk, binnen voorwaarden op het gebied van diergezondheid, dierenwelzijn en milieu.

Groen onderwijs van hoge kwaliteit

Goed opgeleide en gekwalificeerde mensen voor de landbouw zijn belangrijk. Daarom wil het de kennis in de agrofoodsector en de groene ruimte vergroten. Dit gebeurt onder andere door het examenprogramma van het Groene VMBO in 2016 te vernieuwen.

Meer koeien in de wei

Het kabinet wil dat in 2020 80% van de koeien regelmatig in de wei staat. In goed overleg met de partners van het Convenant Weidegang worden in 2016 hiervoor maatregelen uitgewerkt.

Zie ook: onderwerp [Visserij](#)

Zie ook: onderwerp [Landbouw en tuinbouw](#)

Zie ook: onderwerp [Veehouderij](#)

Doelmatige en duurzame energie: € 1,8 miljard

Energie voor de toekomst

In december 2015 geeft het kabinet haar visie op de energievoorziening in Nederland na 2020. Dit Energierapport kijkt naar de rol van alle Nederlandse en internationale energiebronnen als warmtenetten, (Groninger) gas en windenergie. Het Energierapport gaat ook in op dilemma's die belangrijk zijn in aanloop naar een volledig duurzame energievoorziening in 2050.

De samenleving krijgt in 2016 een uitnodiging om verder mee te denken over het Energierapport. Dit gebeurt in een Energiedialoog. Het kabinet hecht sterk aan de inbreng van betrokkenen. Uit de dialoog volgt in het najaar van 2016 een beleidsagenda voor de toekomst. Tegelijkertijd wordt de evaluatie van het Energieakkoord gepubliceerd.

Het kabinet werkt in 2016 ook aan de acties uit de Warmtevisie en kijkt welke aanpassingen nodig zijn voor verdere verduurzaming. In 2016 komt er een evaluatie van de Warmtewet.

Zie ook: onderwerp [Energiebeleid](#)

Veiligheid bij mijnbouw

Bij mijnbouwwinning (gas, olie en geothermie) staat veiligheid voorop. Dit vraagt om zorgvuldige besluitvorming. En om mijnbouwtrajecten die in samenspraak met alle betrokkenen tot stand komen. Met aandacht voor gevoeligheden, onzekerheden en een evenredige verdeling van baten en lasten in de regio. Het kabinet wil gemeenten en provincies actief bij deze aanpak betrekken. De Mijnbouwwet en -regelgeving wordt hierop aangepast.

Met de besluiten over de maximale gaswinning in Groningen, de bestuurlijke akkoorden van begin 2014 en begin 2015 en de instelling van een Nationaal Coördinator Groningen wordt gewerkt aan herstel van vertrouwen in Groningen. Daarmee hangen ook investeringen samen. Specifiek gaat het om de Nationaal Coördinator Groningen, een onderzoeksgroep energie en de versterking van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

Zie ook onderwerp [Kabinet: extra maatregelen gaswinning Groningen](#)

Goedkoper duurzame energie opwekken

Consumenten kunnen tot bijna € 200 per jaar besparen op hun energierekening als zij gezamenlijk investeren in lokale energieopwekking. Bijvoorbeeld via zonnepanelen. De regeling voor het lokaal opwekken van energie wordt in 2016 voor dit doel verruimd. Het stelt bedrijven en consumenten in staat op lokaal niveau een speciale energiecoöperatie op te richten. De korting op de energiebelasting die voor deze regeling geldt, stijgt van 7,5 cent per kWh naar 9,0 cent per kWh in 2016.

Zie ook: onderwerp Zelf energie opwekken

Groei van wind op zee

In 3 aangewezen gebieden op de Noordzee wordt hard gewerkt aan de ontwikkeling van windparken: voor de kust van Zeeland, Noord-Holland en Zuid-Holland. In 2016 kunnen bedrijven zich inschrijven voor 2 kavels voor de kust van Zeeland. Het bedrijf met de meest gunstige aanbieding krijgt de vergunning en subsidie voor het windpark. Deze aanpak draagt bij aan een efficiënter gebruik van de ruimte, lagere kosten en snellere invoering van windenergie op zee.

Zie ook: onderwerp [Duurzame energie](#)

EU voorzitterschap

Het Nederlandse voorzitterschap van de EU is een kans om de prioriteiten van Nederland in Europa onder de aandacht te brengen. Daarbij is bijzondere aandacht voor een sterke Europese markt waartoe grote en kleine bedrijven gelijke toegang hebben. Ook is aandacht voor de verbetering van de Europese regelgeving.

Zo zet het kabinet in op meer ruimte voor ondernemers en op vernieuwing. Dat versterkt de economie van alle Europese landen. Het kabinet zet zich daarnaast tijdens het EU-voorzitterschap ook in voor vereenvoudiging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). En voor een Europees visserijbeleid dat ruimte biedt voor innovatie en verduurzaming.

Financiën

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Financiën voor 2016. Deze voorstellen staan in het Belastingplan 2016. De Tweede en Eerste Kamer hebben deze voorstellen goedgekeurd. De meeste voorstellen treden op 1 januari 2016 in werking. Voor sommige voorstellen geldt een andere ingangsdatum.

Wet tegemoetkoming loondomein

Er komt een nieuw systeem met tegemoetkomingen in de vorm van loonkostenvoordelen. De huidige premiekortingen voor werkgevers die mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst nemen, blijken niet altijd toereikend. Het wetsvoorstel tegemoetkomingen loondomein (Wtl) moet daarin verandering brengen.

Het wetsvoorstel introduceert verder het lage-inkomensvoordeel. Dit is een tegemoetkoming in de loonkosten voor werkgevers die mensen met een salaris tot maximaal 120% van het wettelijk minimumloon in dienst hebben. De invoering gaat in fases. Eerst het lage-inkomensvoordeel in 2017. Daarna de loonkostenvoordelen in 2018.

Zie ook: [wetsvoorstel tegemoetkoming loondomein](#)

Zie ook: [informatieblad wetsvoorstel tegemoetkoming loondomein](#)

Afschaffen uitzonderingsregel bijzondere beloningen

Het kabinet wil de uitzonderingsregel (ook wel voordeelregel) afschaffen. Met deze regel mag een werkgever een bijzondere beloning bijtellen bij het tijdvakloon, als dit niet leidt tot een hogere loonheffing dan toepassing van de tabel bijzondere beloningen. Hierdoor wordt er vaak te weinig loonheffing ingehouden. De werknemer moet vervolgens die te lage belasting later bijbetalen in de inkomstenbelasting. Door de uitzonderingsregel af te schaffen, sluit de loonheffing beter aan bij de inkomstenheffing over het loon.

Integratie RDA en S&O-afrachtvermindering

De kosten en uitgaven voor spur- en ontwikkelingswerk die eerst onder de RDA vielen, komen met ingang van 2016 onder het regime van de S&O-afrachtvermindering. Deze verandering is nodig omdat de huidige RDA een aantal nadelen heeft. Zo hebben bedrijven vooraf geen zekerheid over het exacte fiscale voordeel. En kunnen ze het pas na afloop van het investeringsjaar verzilveren. Ook kunnen ze het niet inboeken als gegarandeerde kostenverlaging, vanwege internationale accountingregels. De RDA wint aan effectiviteit door het fiscale voordeel niet langer via de winstbelasting, maar via de loonheffing te verrekenen.

Zie ook: onderwerp [Belastingplan 2016](#)

Zie ook: Kamerstuk [Belastingplan 2016](#)

Zie ook: [informatieblad Belastingen voor ondernemers](#)

Energiebelasting wijzigt voor bedrijven en particulieren

Met het Energieakkoord krijgen kolencentrales opnieuw een vrijstelling van kolenbelasting als ze elektriciteit opwekken. Ook is afgesproken dat kolencentrales de meest vervuilende elektriciteitsproductie zullen afbouwen. Dit is onderdeel van de overgang naar een duurzame Nederlandse energiehuishouding.

Deze maatregel heeft tot gevolg dat de energiebelasting vanaf 2016 omhoog gaat voor bedrijven en particulieren.

Zie ook: onderwerp [Belastingplan 2016](#)

Zie ook: [informatieblad Milieubelastingen](#)

Aanmerkelijk belang en emigratie

Het kabinet gaat het inkomen uit aanmerkelijk belang in box 2 belasten. Een aanmerkelijk belang ontstaat als een belastingplichtige ten minste 5% van het aandelenkapitaal van een vennootschap bezit. De voorgenomen maatregelen gaan met terugwerkende kracht gelden vanaf 15 september 2015.

Artikel 2-fonds

Het kabinet gaat uitkeringen uit het artikel 2-fonds vrijstellen van belastingen. Het artikel 2-fonds is een compensatieregeling voor Joodse oorlogsslachtoffers. Het gaat om 2500 mensen die een uitkering van € 320 per maand ontvangen.

De uitkeringen behoren tot het inkomen in box 1. Dat heeft fiscale gevolgen en mogelijk ook effect op het recht op toeslagen. Deze vrijstelling was al lange tijd een breed gedragen wens van de politiek. Maar bleek vanuit juridische oogpunt niet zo eenvoudig. Het kabinet hakt nu de knoop door. Ook omdat het gaat om een groep uitkeringsgerechtigden van hoge leeftijd.

Herziening box 3 (belasting op spaargeld en vermogen)

Het heffingsvrije vermogen in box 3 stijgt naar € 25.000. Zo sluit de belasting over spaargeld en vermogen gemiddeld beter aan bij het rendement dat belastingbetalers werkelijk behalen. Het vlakke tarief van 30% wordt gehandhaafd.

Infrastructuur en Milieu

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Milieu voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Bereikbaarheid

De komende jaren zet het kabinet stevig in op de voortgang van 37 wegenprojecten. 5 projecten op de A1, A6 en A9 rond Amsterdam en Almere zijn hiervan de grootste.

Verder hakt het kabinet de knoop door over:

- ontbrekende schakels in het wegennet;
- de Blankenburgverbinding;
- de A13/A16 bij Rotterdam;
- de Ring Utrecht (A27/A12);
- A12/A15 bij Zevenaar.

Daarnaast kan de weggebruiker in 2016 gebruikmaken van:

- de A4 Delft-Schiedam;
- de A15 Maasvlakte-Vaanplein;
- de A1 Bunschoten-Hoevelaken.

Met de Asfaltmeter ziet de weggebruiker de voortgang rondom de aanleg van nieuwe wegen.

Op de [interactieve projectenkaart](#) staat een aantal belangrijke projecten uitgelicht.

Rijkswaterstaat heeft een [overzicht van de plannen en projecten voor het aanleggen, renoveren of verbreden van wegen](#).

Zie ook: onderwerp [Aanleg van nieuwe wegen](#)

Zelfrijdende (vracht)auto's

Door de goede infrastructuur is Nederland geschikt als proeftuin voor de wereld voor innovatieve mobiliteit. Dit levert kansen op voor innovatie en voor de Nederlandse ICT- en automotive sectoren. Inmiddels kan in Nederland op de openbare weg ervaring worden opgedaan met zelfrijdende auto's. In 2016 vinden diverse experimenten plaats, onder andere tussen Ede en Wageningen. Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap zet het kabinet in op meer internationale samenwerking op deze onderwerpen.

Zie ook: Beleid voor zelfrijdende auto's

Beter benutten van infrastructuur

Naast aanleg van wegen kijkt het kabinet ook naar andere middelen om de bereikbaarheid te verbeteren. Bijvoorbeeld: reisgedrag, slimme toepassing van informatie en technologie, ruimtelijke inrichting. In 8 gebieden lopen hiervoor brede (MIRT) onderzoeken. In 2016 worden 2 onderzoeken van de goederenvervoercorridors Oost en Zuid afgerond.

Door de infrastructuur beter te benutten, rijden er jaarlijks al ruim 6 miljoen (vracht)auto's minder in de spits. Dit heeft het Rijk sinds 2011 samen met 12 drukke regio's bereikt. Door de inzet van een pakket van 355 maatregelen. Gezien de eerste positieve resultaten is in 2014 besloten het programma voort te zetten.

Rijk en regio investeren daarom aanvullend € 600 miljoen tot 2017. Zo moet de reistijd van deur tot deur met minimaal 10% verminderen. Voor de ontwikkeling van Intelligente Transport Systemen is minimaal 10% van het budget gereserveerd.

Zie ook: onderwerp [Wegen beter benutten](#)

Sterke luchthavens en uitbreiding Lelystad

Het nieuwe stelsel van normen en handhaving heeft Schiphol ruimte gegeven voor in totaal 500.000 vliegbewegingen tot en met 2020. Om capaciteit te creëren wordt in 2016 gewerkt aan de uitbreiding en baanverlenging van luchthaven Lelystad.

Zie ook: onderwerp [Ontwikkeling Lelystad en Eindhoven Airport](#)

Comfortabel en veilig spoor

Het kabinet werkt aan de verbetering van het comfort van het openbaar vervoer. Zo ondergaan 170 van de 410 stations een verbouwing, van nieuwe terminals tot nieuw meubilair. In 2016 is oplevering van 3 grote stations gepland: Den Haag CS, Utrecht CS en Breda.

Zie ook: [Voorzieningen op het treinstation](#)

Milieu

De Rijksoverheid wil dat burgers en bedrijven afval verminderen, producten en materialen opnieuw gebruiken en afval op een goede manier weggooien zodat recycling optimaal is.

Geen gratis plastic tas

Een voorbeeld hiervan is het verbod op de gratis plastic tas per januari 2016. Nederland gebruikt bijna 25 miljoen kilo aan plastic tassen per jaar. Deze tassen komen na gebruik regelmatig op straat terecht. Zonde, want plastic is een waardevolle grondstof en bouwsteen voor nieuwe producten.

Zie ook: dossier [Afval](#)

Zie ook: [Verbod op plastic tasjes](#)

Beloning kleine plastic flesjes

Er komt een beloning voor de inlevering van kleine plastic flesjes en blikjes. In januari 2016 start een proef bij een groot aantal gemeenten. Als beloning voor het inleveren van plastic flesjes ontvangt u, de school of sportvereniging bijvoorbeeld een geldbedrag. De exacte vorm van de proef wordt later bekend. Deze inzameling met een beloning komt bovenop de bestaande systemen. Bij veel gemeenten is het al mogelijk om plastic flesjes in de Plastic Heroes containers weg te gooien.

Zie ook: dossier [Afval](#)

Zie ook: [Wat kan ik doen met plastic verpakkingen?](#)

Klimaat

Om klimaatverandering te verminderen, is het nodig om minder broeikasgassen uit te stoten. Daarover zijn afspraken gemaakt in Kyoto. Die afspraken lopen tot 2020. Daarom gaat Nederland in december 2015 opnieuw rond de tafel voor een nieuw wereldwijd klimaatakkoord. De Europese Unie zet in op 40% minder uitstoot van broeikasgassen, zoals CO₂ en methaangas.

Zie ook: onderwerp [Klimaatverandering](#)

Vuurwerk

Om de overlast van vuurwerk te beperken mag u vuurwerk alleen kopen en afsteken op vastgestelde tijden. Vuurwerk afsteken mag tijdens Oudejaarsnacht, tussen 18.00 en 02.00 uur. Er komt geen landelijk verbod op vuurwerk. Vuurwerk hoort bij de traditie van Oud en Nieuw. Wel kunnen gemeenten verbieden om vuurwerk op bepaalde plekken af te steken. Zoals in de buurt van ziekenhuizen, dierenopvangplaatsen en kinderboerderijen. Het vuurwerk van vuurwerkwinkels met een verkoopvergunning kunt u veilig gebruiken, omdat het voldoet aan de wettelijke eisen.

Zie ook: onderwerp [Vuurwerk](#)

Verbod op asbestdaken

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Particulieren, bedrijven en (overheids-)instellingen mogen in 2024 geen asbestdaken meer bezitten. Om asbestdaken te verwijderen komt per 1 januari 2016 een subsidieregeling. Hiervoor is € 75 miljoen beschikbaar. Informatie over de regeling wordt in het najaar van 2015 verwacht. Bedrijven kunnen nu al gebruik maken van fiscale regelingen om asbest te verwijderen.

Het verbod moet gezondheidsproblemen door asbest voorkomen. Oude daken kunnen door de jaren heen zijn aangetast door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. En die vormen een gevaar voor de volksgezondheid. In 2024 is het 30 jaar geleden dat bouwbedrijven geen asbest meer mochten gebruiken.

Zie ook: dossier [Asbest](#)

Ruimte

Ondergrond

Het is druk in de grond. Er ligt een enorm netwerk aan leidingen dat gas, (afval)water en stroom transporteert. Er liggen tunnels voor vervoer, ondergrondse parkeergarages en alle fundamente van gebouwen. Veel functies met eigen belangen. Daarom is een visie nodig op de ondergrond. Dit om nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk in goede banen te leiden en belangrijke functies te beschermen. Daarom maakt de overheid, samen met andere partijen, een Structuurvisie Ondergrond. Deze komt voorjaar 2016 uit.

Zie ook: dossier [Bodem en ondergrond](#)

Waterveiligheid

In 2016 zijn nagenoeg alle projecten van 'Ruimte voor de Rivier' opgeleverd. Dat betekent dat het water op ruim dertig plaatsen in ons land meer ruimte krijgt om 4 miljoen mensen in het rivierengebied beter te beschermen.

Veel kennis over waterveiligheid wordt ingezet in het buitenland.

Zie ook: dossier [Water](#)

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Hoger onderwijs

Door de invoering van het studievoorschot komt er veel geld vrij voor investeringen in de kwaliteit van het hoger onderwijs. Met de strategische agenda hoger onderwijs 'De waarde(n) van weten' zet het kabinet in op:

- kleinschalig en intensief onderwijs;- talentprogramma's;
- onderwijs-gerelateerd onderzoek;
- studiefaciliteiten en digitalisering.

Zo ontstaat er ruimte voor ongeveer 4.000 extra docenten in het hoger onderwijs. Daarnaast komen er Comenius-beurzen om het onderwijs aan hogescholen en universiteiten te versterken.

Zie ook: onderwerp [Hoger onderwijs](#)

#onderwijs2032

In 2014 is #2032 gestart. Dit is een landelijke discussie over wat kinderen die nu voor het eerst naar school gaan in 2032 moeten kennen en kunnen. Eind 2015 adviseert het [Platform Onderwijs 2032](#) over een [toekomstgericht curriculum](#) voor het po en vo. Het Platform gaat een visie en koersbepaling geven hoe leerlingen in het onderwijs moeten worden voorbereid op de toekomst. In 2016 begint de ontwerpfase. In deze fase vindt de vertaling plaats van het advies naar concrete kerndoelen en eindtermen. OCW trekt ook in deze fase samen met leraren en schoolleiders op.

Zie ook: onderwerp [Maatschappelijke dialoog over curriculum](#)

Cum laude

Halen leerlingen in het voortgezet onderwijs (vmbo, havo, vwo) gemiddeld een 8,0 of hoger voor hun eindexamen? Dan krijgen zij vanaf schooljaar 2015-2016 de vermelding cum laude op hun diploma.

Zie ook: nieuwsbericht [Judicium cum laude voor beste scholieren](#)

Vmbo vernieuwen

Het kabinet wil de opzet van het vmbo vernieuwen. Leerlingen in de bovenbouw van de beroepsgerichte leerwegen en gemengde leerweg kiezen straks 1 profiel. Zij vullen die aan met praktijkvakken. Leerlingen kunnen kiezen uit 10 profielen. Door de nieuwe opzet moet het vmbo beter aansluiten op het vervolgonderwijs en de (regionale) arbeidsmarkt. Ook krijgen leerlingen meer ruimte om hun talenten te ontwikkelen. Het is de bedoeling dat de nieuwe opzet start in het schooljaar 2016-2017.

Regionaal Investeringsfonds beroepsonderwijs

Het kabinet wil de baankansen van mbo-studenten vergroten door hun [opleiding beter te laten aansluiten op hun toekomstige werkomgeving](#). Daarvoor zijn vaak flinke investeringen nodig, die zonder hulp van het regionaal bedrijfsleven en van provincies en gemeenten niet mogelijk zijn.

Met het Regionaal Investeringsfonds zijn al veel projecten gestart voor innovatieve samenwerking in het beroepsonderwijs. Dit zorgt voor een betere aansluiting van het onderwijs op de praktijk. Meer dan 600 bedrijven, ruim 50 mbo-instellingen en regionale overheden investeren samen in innovatief onderwijs. Ook in 2016 kunnen mbo-instellingen, bedrijven en regionale overheden zich inschrijven voor het [Investeringsfonds](#).

Zie ook: onderwerp [Betere aansluiting mbo op arbeidsmarkt](#)

Wetenschap

In het najaar van 2014 presenteerde het kabinet de [plannen voor het wetenschapsbeleid](#) in de Wetenschapsvisie.

Op de website van de [Nationale Wetenschapsagenda](#) zijn meer dan 11.000 vragen binnengekomen. Dit geeft onder andere de verbinding van de wetenschap met de maatschappij aan. Deze vragen vormen input voor de Nationale Wetenschapsagenda die in november 2015 uitkomt.

Zie ook: onderwerp [Wetenschap](#)

Cultuur

De culturele instellingen en gesubsidieerde cultuurfondsen vormen samen de landelijke basisinfrastructuur. Van 1 december 2015 tot 1 februari 2016 kunnen instellingen weer subsidie aanvragen voor de periode 2017-2020. Op Prinsjesdag 2016 worden de subsidiebesluiten bekend gemaakt.

Bescherming en behoud zijn belangrijke waarden in het erfgoedbeleid. Op 1 januari 2016 gaat de [Erfgoedwet](#) waarschijnlijk in. De wet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed.

Basisscholen kunnen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie subsidie aanvragen om mensen voor de klas te trainen in het geven van muziekonderwijs. Er is tot 2020 € 25 miljoen hiervoor beschikbaar.

Kunst en cultuur zijn onmisbaar voor het vakonderwijs van de toekomst. Leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs krijgen daarom via school vanaf schooljaar 2015-2016 een MBO Card. Hiermee krijgen ze korting bij culturele instellingen of evenementen. Verschillende musea en instellingen hebben speciale programma's en voorstellingen ontwikkeld, die aansluiten op de belevingswereld van mbo'ers. De overheid stelt per jaar € 1 miljoen beschikbaar voor de kaart.

Zie ook: onderwerp [Kunst en cultuur](#)

Media

Het kabinet streeft ernaar dat per 1 januari 2016 de aangepaste Mediawet ingaat. Deze wetswijziging stelt een aanscherping van de publieke mediaopdracht voor. De publieke omroep moet zich onderscheiden met programmering voor een breed en divers publiek. De programma's moeten bijdragen aan de publieke functies informatie, cultuur en educatie. De toegang van producenten en andere makers tot de publieke omroep wordt vergroot.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Koopkracht

In 2016 is de ontwikkeling van de koopkracht positief voor veel huishoudens. Veel huishoudens gaat er in koopkracht op vooruit. Werkenden gaan er fors op vooruit. En het kabinet repareert de koopkracht van ouderen en uitkeringsgerechtigden.

Koopkrachtontwikkeling 2016

Werkenden

Alleenverdiener met kinderen

	2016
Modaal	1,8%
2 keer modaal	0,5%

Tweeverdieners

	2016
Modaal + 0,5 keer modaal met kinderen	3,7%
2 keer modaal + 0,5 keer modaal met kinderen	2,2%
Modaal + modaal zonder kinderen	2,8%
2 keer modaal + modaal zonder kinderen	1,7%

Alleenstaande

	2016
Minimumloon	5,3%
Modaal	2,8%
2 keer modaal	1,0%

Alleenstaande ouder

	2016
Minimumloon	4,4%
Modaal	4,0%

Niet - werkenden

Sociale minima

	2016
Paar met kinderen	0,1%
Alleenstaande	0,0%
Alleenstaande ouder	0,0%

AOW (alleenstaand)

	2016
(Alleen) AOW	0,8%
AOW + € 10.000	0,1%

AOW (paar)

	2016
(Alleen) AOW	0,4%
AOW + € 10.000	0,1%

Lastenverlaging

Het kabinet wil het herstel van de arbeidsmarkt aanjagen door een forse lastenverlaging. Minder belasting geeft werkgevers financiële ruimte om personeel aan te nemen. En mensen houden meer geld over in hun portemonnee. De maatregel is vooral gericht op lage- en middeninkomens. Het belastingtarief in de 2^e en 3^e schijf gaat omlaag en de arbeidskorting gaat omhoog. Deze maatregelen uit het Belastingplan 2016 zorgen voor meer banen, minder werklozen en meer koopkracht.

Zie ook: onderwerp [Belastingplan 2016](#)

Sectorplannen

In 2016 stelt het kabinet € 182 miljoen beschikbaar voor sectorplannen om de arbeidsmarkt te verbeteren. Het kabinet en de sociale partners hebben samen de sectorplannen opgesteld

om de gevolgen van de economische crisis te verzachten. En om de werking van de arbeidsmarkt structureel te verbeteren. Door de sectorplannen kunnen werknemers die hun baan verliezen eerder geholpen worden aan een nieuwe baan. Voordat zij eerst werkloos worden. Ook kunnen meer jongeren aan werk geholpen worden. De goedgekeurde sectorplannen bevatten maatregelen voor ruim 400.000 werknemers.

Payrollwerk

Payrollwerknemers hebben vaak mindere arbeidsvoorwaarden dan hun collega's die rechtstreeks in dienst zijn bij de werkgever. Het kabinet dient een wetsvoorstel in waarmee payrollwerknemers dezelfde rechten krijgen. De huidige situatie past niet bij het uitgangspunt van gelijk loon voor gelijk werk. En het leidt tot tweedeling op de werkvloer. Ook ontstaat oneigenlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden. Zodat werkgevers die geen gebruik maken van payrolling nadeel ondervinden.

Zie ook: onderwerp [Positie flexwerkers sterker](#)

Internationale arbeidsmarkt

Uitgangspunt van het kabinet is dat werknemers in de EU gelijk loon krijgen als zij hetzelfde werk doen op dezelfde werkplek. Verschillen in loonkosten tussen gedetacheerde en nationale werknemers moeten kleiner worden. Het kabinet zet zich in om dit vast te leggen in de Detacheringsrichtlijn.

Ook ondersteunt het kabinet het platform Zwartwerk. Het platform moet een breed mandaat krijgen om:

- belasting- en premieontduiking tegen te gaan;
- concurrentievervalsing en brievenbusfirma's aan te pakken;
- de ketenaansprakelijkheid in de Handhavingsrichtlijn uit te breiden naar andere sectoren dan alleen de bouw.

Gezond en veilig werken

Het kabinet wil dat bedrijven en bedrijfsbranches zelf initiatief nemen om blijvend aandacht te besteden aan gezond en veilig werken. De website gezondenveiligwerkt.nl biedt daarbij een digitale ontmoetingsplek voor betrokken partijen. Een nieuw thema voor 2016 is gezond en veilig werken in een veranderende arbeidsmarkt.

Nieuwe regelgeving gaat in 2016 in. De [ketenaanpak gezond en veilig werken](#) stimuleert opdrachtgevers aandacht te schenken aan een goede werkomgeving.

Zie ook: onderwerp [Arbeidsomstandigheden](#)

Participatieverklaring nieuwkomers

Tot april 2015 liep de pilot participatieverklaring. Hiermee werden nieuwkomers gewezen op hun rechten en plichten en de Nederlandse waarden. Om zo binding met de Nederlandse samenleving te bevorderen. De pilot is geëvalueerd. Op dit moment bekijkt het kabinet of, en zo ja op welke manier, de pilot een vervolg kan krijgen.

Aanpak jihadisme

Het kabinet heeft het [Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme](#) opgesteld. Hierin staan maatregelen gericht op preventie, zoals:

- samenwerken met islamitische gemeenschappen;
- ontwikkelen van tegengeluid;
- inzet richting onderwijs, gezinnen en gemeenten.

Het kabinet trekt structureel € 128,8 miljoen extra uit om opsporings- en veiligheidsdiensten te versterken. En aan programmagelden bij diverse departementen en gemeenten voor preventie.

Zie ook: onderwerp [Nieuw in Nederland](#)

Kwetsbare groepen

Het wordt aantrekkelijker voor kleine werkgevers om, via een premiekorting, werkloze jongeren, ouderen en arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Kleine werkgevers kunnen nog niet optimaal van de premiekorting profiteren. Dat komt doordat de premies die zij moeten afdragen vaak lager zijn dan de premiekorting. Waardoor ze geen recht hebben op het volledige bedrag. Een wetsvoorstel hiervoor ligt nu in de Tweede Kamer.

Het wetsvoorstel Harmonisatie Instrumenten Participatiewet regelt dat de hele doelgroep van de banenafpraak aanspraak kan maken op een no-riskpolis en/of mobiliteitsbonus. Ongeacht of iemand in de kaartenbak zit van het UWV of de gemeente. Het wetsvoorstel is het gevolg van nieuwe afspraken met sociale partners, gemeenten en UWV maatschappelijk overleg. Het is de bedoeling dat de wet op 1 januari 2016 ingaat.

Aanpak jeugdwerkloosheid

De aanpak jeugdwerkloosheid met onderwijsinstellingen, het UWV, gemeenten en werkgevers(organisaties) loopt door in 2016. Migrantjongeren krijgen bijzondere aandacht. Het kabinet werkt vooralsnog samen met Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Leeuwarden en Zaanstad in een 'buurtgerichte aanpak'. Doel is een betere voorbereiding in het onderwijs op de arbeidsmarkt. En om migrantjongeren sneller aan het werk te helpen.

Zie ook: onderwerp [Aanpak jeugdwerkloosheid](#)

Actieplan 50pluswerkt

Het kabinet verlengt voor ouderen het actieplan 50pluswerkt. Het blijft ook in 2016 van kracht. Het doel is ouderen aan werk te helpen. Onder meer via scholingsvouchers, netwerktrainingen en een vergoeding voor begeleiding naar werk.

Armoede en schulden

Het kabinet heeft € 100 miljoen per jaar vrijgemaakt om armoede en schulden te bestrijden. Het grootste deel hiervan gaat naar gemeenten. Zij kunnen hiermee maatwerk leveren aan mensen die in de problemen zijn gekomen. Het kabinet wil preventie en vroeg signaleren van armoede- en schuldenproblematiek stimuleren.

Speciale aandacht gaat uit naar de positie van kinderen. Het kabinet brengt de ervaringen met (vormen van) een kindpakket in kaart. Hierin zitten bijvoorbeeld vouchers voor kleding en zwemlessen. Het kabinet wil zo gemeenten ondersteunen bij de vormgeving van het armoedebeleid.

Zie ook: onderwerp [Schulden](#)

Beslagvrije voet

Het kabinet gaat de regels rond de [beslagvrije voet vereenvoudigen](#). De regeling is op dit moment te ingewikkeld, waardoor de beslagvrije voet soms te laag wordt vastgesteld. Hierdoor houden mensen te weinig geld over om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

AOW-leeftijd

Het kabinet heeft de AOW-leeftijd versneld verhoogd naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Een ruimere [overbruggingsregeling in de AOW](#) voorkomt dat mensen die zich niet konden voorbereiden, tegen een grote inkomensachteruitgang aanlopen. Bijvoorbeeld als zij gebruikmaken van een regeling die afloopt voordat zij hun nieuwe AOW-leeftijd bereiken. In 2016 is de AOW leeftijd 65 jaar plus 6 maanden.

Zie ook: onderwerp [Algemene ouderdomswet \(AOW\)](#)

Pensioen

Nederland heeft een sterk pensioenstelsel, maar er zijn ook knelpunten. Het kabinet wil:

- een toereikend pensioen voor alle werkenden;
- de doorsneesystematiek afschaffen;
- een transparant, persoonlijk pensioencontract met ruimte voor solidariteit, collectiviteit en maatwerk.

In het najaar van 2015 volgt een werkprogramma waarin het kabinet de plannen verder uitwerkt.

Zie ook: onderwerp [Pensioen](#)

ZZP

Het is belangrijk dat ook zzp'ers pensioen opbouwen. Zodat zij niet fors in inkomen achteruit gaan als ze met pensioen gaan. Tot nu toe moesten zzp'ers vaak eerst hun pensioen opmaken als ze een beroep deden op de bijstand. Het kabinet bereidt een wetsvoorstel voor waarin onder voorwaarden vrijlating van het pensioenvermogen plaatsvindt. Het kabinet heeft gemeenten gevraagd hier in 2015 al rekening mee te houden.

Zie ook: onderwerp [Zelfstandigen zonder personeel \(zzp\)](#)

Kinderopvang

Het kabinet investeert € 250 miljoen in verhoging van de kinderopvangtoeslag. Ook gaat € 250 miljoen extra naar de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Het kabinet bereidt daarnaast een wetsvoorstel voor over rechtstreekse financiering van kinderopvanginstellingen. Dit moet ouders ontlasten bij de administratieve rompslomp.

Het kabinet dient in 2016 een wetsvoorstel in bij de Tweede Kamer over het [nieuwe toezicht in de kinderopvang](#). Met aandacht voor:

- betere kwaliteit;
- minder regeldruk;
- meer maatwerk door de instellingen;
- een professioneel oordeel door de toezichthouder.

In 2016 komt het kabinet met een wetsvoorstel voor aanpassing van de voorschoolse voorzieningen.

Veiligheid en Justitie

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Sterke en moderne rechtsstaat

Veiligheid en Justitie gaat in 2016 verder met het moderniseren van de rechtsstaat. In het programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak (KEI) werken VenJ en de rechtspraak aan een eenvoudiger, uniformer en gedigitaliseerd procesrecht. Dit moet leiden tot een beter toegankelijke rechtspraak, sneller werken en maatwerk.

Zie ook: onderwerp [Programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak \(KEI\)](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Moderne rechtsstaat](#)

Digitaal strafrecht

Ook het strafrecht gaat digitaal. De digitale informatie-uitwisseling met de burger en advocatuur groeit. In het burgerportaal kan iedereen online verkeersboetes en flitsfoto's zien. In het advocatenportaal zijn strafdossiers van bepaalde standaardzaken digitaal beschikbaar voor advocaten van verdachten.

In 2016 gaan politie, OM en rechtspraak door met de onderlinge papierstromen verminderen en de voorbereiding van het landelijk 'digitaal werken'. De landelijke invoering start volgens planning in de loop van 2016. Vanaf dat moment is digitale informatie-uitwisseling de norm.

Zie ook: nieuwsbericht [Moderne rechtsstaat](#)

Aanpak high impact crimes

Het kabinet zet de succesvolle aanpak van high impact crimes in 2016 voort. High impact crimes zijn misdrijven die ernstige, ingrijpende en soms blijvende gevolgen hebben voor het slachtoffer. De nadruk zal liggen op:

- verhoging van het ophelderingspercentage;
- afpakken van crimineel vermogen;
- een zorgvuldige bejegening van de slachtoffers.

Op lokaal niveau komen heldere afspraken over de beste aanpak ter plaatse (maatwerk). Waar mogelijk worden ook burgers hierbij actief betrokken. Bijvoorbeeld door de inzet van Burgernet, Facebook en Whatsapp-groepen.

Zie ook: onderwerp [Politie](#)

Zie ook: onderwerp [Overvallen, straatroof en inbraak](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Woninginbraken, straatroven en overvallen fors omlaag](#)

1 overheid tegen ondermijnende criminaliteit

Hennepteelt, drugshandel, mensensmokkel en -handel, witwassen en fraude. Het zijn vormen van zware criminaliteit die de integriteit van de samenleving ondermijnen. Om dit

tegen te gaan, wil de Rijksoverheid de komende jaren minimaal 950 criminele samenwerkingsverbanden aanpakken.

Hierbij ligt het accent op regionale prioriteiten. Zoals de dreiging van criminele motorbendes in bepaalde regio's. Elders gaat de aandacht uit naar 'vrijplaatsen'. Dit zijn locaties met weinig regels, normen en waarden. Zoals sommige woonwagenkampen, illegale casino's, coffeeshops, smartshops en belwinkels.

De regionale partners richten hun aandacht ook op landelijke dreigingen. Zoals drugscriminaliteit, witwassen, dubieuze vastgoedtransacties, mensenhandel en -smokkel en verschillende vormen van fraude en milieucriminaliteit. De samenwerking is ontwikkeld door de TaskForce Brabant Zeeland, in de strijd tegen de illegale hennepcultuur, synthetische drugslaboratoria en 'outlaw motorcycle gangs'. De taskforce gaat in 2016 verder.

Zie ook: nieuwsbericht [Eén overheid tegen ondermijnende criminaliteit](#)

Aanpak fraude

In 2015 leverden de opsporingsdiensten 1.500 zaken van fraude aan bij het Openbaar Ministerie. De komende 3 jaar moet dit aantal stapsgewijs toenemen tot 2.300 per jaar. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld oplichting door webwinkels, fraude met betaalmiddelen, acquisitiefraude, spooknota's, verzekeringsfraude en dating- en loterijfraude.

Het kabinet wil deze vormen van fraude terugdringen door preventie. Bijvoorbeeld door burgers en bedrijven beter bewust te maken van de risico's. En hen alert en weerbaarder te maken. Ook barrières opwerpen door publieke en private partijen moet bepaalde vormen van fraude lastiger of zelfs onmogelijk maken. Zoals rekeningen van erkende fraudeurs blokkeren en dubieuze websites afsluiten. Of de dienstverlening door advocaten, notarissen, incassobureaus en deurwaarders te weigeren.

Voor een effectieve aanpak is een snelle en zorgvuldige uitwisseling van gegevens belangrijk. Het kabinet werkt aan een Kaderwet zodat meer duidelijkheid komt over die gegevensuitwisseling.

Zie ook: nieuwsbericht [Fraudeaanpak krijgt stevig impuls](#)

Aanpak cyberdreigingen

Organisaties in vitale sectoren moeten straks verplicht melding maken van digitale veiligheidsincidenten. Denk aan sectoren als elektriciteit, gas, drinkwater en telecom. Maar ook Financiën en de Rijksoverheid. De parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Gegevensverwerking en meldplicht cybersecurity is naar verwachting in 2016.

Zie ook: onderwerp [Cybercrime](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Robuuste aanpak cyberdreigingen](#)

Rechten voor slachtoffers

Ook in 2016 krijgen slachtoffers van misdrijven de rechten en hulp die hen toekomt:

- Het spreekrecht wordt uitgebreid.
- Nabestaanden van slachtoffers van dood door schuld in het verkeer kunnen een beroep doen op een tegemoetkoming uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven.
- Er komt 1 digitaal loket waar slachtoffers snel en adequaat hulp kunnen krijgen. En waar zij zelf kunnen aangeven van welke dienstverlening zij gebruik willen maken.
- De procedures waarmee slachtoffers schade kunnen verhalen op de dader worden eenvoudiger. Het uitgangspunt is dat de dader betaalt en het schadeverhaal zoveel mogelijk al tijdens het strafproces wordt afgedaan.

Zie ook: onderwerp [Slachtofferbeleid](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Rechten voor slachtoffers](#)

De rechtsstaat beschermen tegen dreiging jihadisme

De vrijheid en veiligheid in Nederland wordt nog altijd bedreigd door het jihadisme. De wetsvoorstellen met maatregelen uit het actieprogramma 'Integrale aanpak jihadisme' worden naar verwachting in 2016 door het parlement behandeld. Het gaat om maatregelen als ruimere mogelijkheden om het Nederlanderschap in te trekken of een meldplicht voor verdachte individuen.

Gemeenten krijgen extra budget voor activiteiten die bijdragen aan:

- bescherming van de democratie en rechtsstaat;
- bestrijding en verzwakking van het jihadisme in Nederland;
- wegnemen van de voedingsbodem voor radicalisering.

Ook voor de beveiliging en bewaking van objecten komt meer capaciteit beschikbaar. Tijdens het voorzitterschap van de EU zal Nederland inzetten op bestrijding van gewelddadig extremisme. In het bijzonder op het tegengaan van jihadistische reisbewegingen in Europa.

Zie ook: nieuwsbericht [Rechtsstaat bescherming tegen dreiging jihadisme](#)

Extra mensen en middelen voor immigratie en asiel

Er komen nieuwe opvanglocaties en extra medewerkers bij de Vreemdelingenpolitie, Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en IND. Dit moet ervoor zorgen dat een goede opvang en een snelle en zorgvuldige afhandeling van asielverzoeken mogelijk blijft. Ook bij een grote toestroom van vluchtelingen.

Door de extra mensen en middelen kan de IND meer asielaanvragen behandelen.. Asielverzoeken uit veilige landen kan de IND versneld en eenvoudiger afdoen. Wie is afgewezen, wordt zo spoedig mogelijk teruggestuurd.

De terugkeer bevorderen en de aanpak van mensensmokkel zijn speerpunten tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap. Ook wil Nederland vorderingen maken bij de onderhandelingen over het 'Slimme Grenzen'-pakket. Bij terugkeer kunnen uitgeprocedeerde asielzoekers rekenen op een zorgvuldige, humane ondersteuning. Zowel financieel als in natura.

Zie ook: onderwerp [Asielbeleid](#)

Zie ook: onderwerp [Immigratie](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Extra mensen en middelen voor immigratie en asiel](#)

Kansspelen op de schop

In 2016 gaat naar verwachting de wet Kansspelen op afstand in. Wie online wil gokken, kan dat daardoor straks veilig en verantwoord doen.

Met deze wet mogen alleen bedrijven met een vergunning de online gokspelen aanbieden. De aanbieder moet duidelijke maatregelen nemen om spelers te beschermen tegen kansspelsverslaving. Bijvoorbeeld door ze te wijzen op hun spelgedrag. Probleemspelers kunnen zij uitsluiten van deelname.

In 2016 herzielt het kabinet ook het vergunningstelsel voor de loterijen. Er komt ruimte voor nieuwe loterij-initiatieven die het maatschappelijk belang centraal stellen. Het verplichte percentage dat deze goede doelenloterijen moeten afdragen, gaat omlaag van 50% naar 40%.

Zie ook: onderwerp [Kansspelen](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Kansspelen op de schop](#)

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Veranderingen in de zorg

Samen met patiënten, cliënten en professionals in de zorg, heeft de Rijksoverheid de afgelopen jaren hard gewerkt om de veranderingen in de zorg voor elkaar te krijgen. In 2016 moeten mensen verbeteringen in de zorg echt gaan merken. Merken dat de zorg aansluit op hun wensen, behoeften en mogelijkheden. Dat zij begrijpelijke informatie over kwaliteit makkelijk kunnen vinden. Dat keuzes met, in plaats van voor patiënten worden gemaakt. Dat

ze zich gehoord voelen als ze een klacht hebben over de zorg. Dat verwanten, mantelzorgers en vrijwilligers zich gezien weten.

Geneesmiddelenbeleid

De ontwikkeling van nieuwe medicijnen gaat snel. Dit biedt fantastische kansen voor patiënten en behandelaren. Ernstige ziekten kunnen steeds beter behandeld en soms zelfs genezen worden. Het gaat vaak om hele dure medicijnen voor kleine groepen mensen. Dure medicijnen kunnen de kosten van de zorg verder opdrijven en de toegankelijkheid onder druk zetten.

Het is belangrijk dat nieuwe en veelbelovende medicijnen snel en tegen redelijke kosten beschikbaar komen. Eind 2015 komt een nieuw geneesmiddelenbeleid dat zich richt op kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van nieuwe en dure medicijnen zijn een prioriteit in 2016. Deze zullen ook internationaal op de agenda worden gezet.

Zie ook: onderwerp [Geneesmiddelen](#)

Waardigheid en trots

De kwaliteit van zorg moet omhoog en beter aansluiten op de wensen, behoeften en mogelijkheden van cliënten. Daarvoor stelt het kabinet onder andere structureel extra budget beschikbaar voor dagactiviteiten voor ouderen in een verpleeghuis. Daarnaast geeft het kabinet een grote impuls aan de opleiding en bijscholing van professionals in de verpleeghuiszorg. Zo krijgen professionals meer ruimte om de zorg te verlenen die cliënten nodig hebben. Ten slotte wordt de taakstelling voor de langdurige zorg uit het Regeerakkoord voor 2016 teruggedraaid.

Zie ook: onderwerp [Zorg in een zorginstelling](#)

Zie ook: [rapport Waardigheid en trots Liefdevolle zorg. Voor onze ouderen](#)

Kwaliteit loont

Zorgverzekeraars spelen (naast en samen met gemeenten) een sleutelrol bij het organiseren van goede zorg dichtbij. Zorgverzekeraars kunnen bij hun inkoop kiezen voor zorgaanbieders die kwaliteit bieden, samenwerken en doelmatig zijn. Zorgverzekeraars gaan merken dat het loont om zich in te zetten voor chronisch zieken en andere kwetsbare groepen. Zij gaan namelijk voor deze groep vanaf 2016 een betere compensatie ontvangen. Financiële voordelen kunnen zij aan verzekerden doorgeven. Deze verbetering in de werking van het stelsel geeft chronisch zieken en andere kwetsbare groepen een sterkere positie.

Zie ook: onderwerp [Kwaliteit van de zorg](#)

Zie ook: nieuwsbericht [Kwaliteit loont in de zorg](#)

Administratieve lasten

Zorgverleners moeten gaan merken dat meer openheid niet hoeft te leiden tot meer administratie van de eigen instelling, beroepsgroep, toezichthouders, overheid of zorgverzekeraars. Merkbaar minder regeldruk is een belangrijke doelstelling voor de resterende kabinetsperiode. Dit vraagt om een forse inspanning om de bureaucratie in de zorg terug te dringen.

In 2016 moet de zorg makkelijker worden door slimmer samen te werken en regels eenvoudiger te maken. Zo kunnen zorgverleners met plezier hun werk doen en zijn ze geen tijd kwijt aan overbodig papierwerk.

Persoonsgebonden budget (pgb)

Het pgb stelt mensen in staat regie te voeren over hun zorg. Dat is een groot goed. In 2015 is een nieuwe manier van uitbetalen ingevoerd. Niet meer het geld op de rekening van de budgethouder, maar de Sociale Verzekeringsbank (SVB) die de betalingen voor de budgethouder uitvoert. Dat beschermt (soms kwetsbare) budgethouders en voorkomt fraude.

De invoering van deze nieuwe manier van betalen is niet goed verlopen. Uitgerekend de budgethouders en hun zorgverleners hebben hier de meeste overlast ervaren. Dat is uiterst betreurenswaardig. Daarom zal het ministerie, met alle betrokken partijen, zich inzetten voor adequate informatieverstrekking aan budgethouders en afhandeling bij vragen en problemen. Daarnaast zal, in het belang van de budgethouder, het systeem worden verbeterd en versimpeld.

Zie ook: onderwerp [Zorg en ondersteuning thuis](#)

Antibioticaresistentie

Tegengaan van antibioticaresistentie heeft prioriteit. Nationaal krijgt dit aandacht via de aanpak Antibioticaresistentie 2015-2019. En internationaal onder andere tijdens het Nederlands voorzitterschap van de EU in de eerste helft van 2016. De aanpak van antibioticaresistentie richt zich op alle terreinen waar de gezondheid van mensen wordt bedreigd door resistente bacteriën: zorg, dieren, voedsel en milieu (One Health-benadering). In 2016 is Nederland gastheer van de Global Health Security Agenda.

Zie ook: onderwerp [Antibioticaresistentie](#)

Dementie

Dementie is een groot maatschappelijk vraagstuk. Vooral de zorg thuis voor iemand met dementie kan heel zwaar zijn. Het aantal mensen met dementie dat thuis woont, wordt steeds groter. Samenleven met dementie vraagt om meer kennis in de samenleving. Met het programma Dementievrienden wil de Rijksoverheid dat 1 miljoen Nederlanders binnen 5

jaar meer over dementie weet. En dat mensen leren hoe ze dementerenden kunnen helpen. Zo wordt Nederland dementievriendelijker.

Het kabinet investeert € 32,5 miljoen in het Deltaplan Dementie. Dit plan voorziet in wetenschappelijk onderzoek naar de dodelijke hersenaandoening.

Zie ook: [Deltaplan dementie](#)

E-health

E-health is een belangrijk middel om de zorg beter, dichterbij, klantvriendelijker en goedkoper te organiseren. En om te helpen gezond te leven. De technologie die mensen in het dagelijks leven gebruiken, kan hen in de zorg ook ondersteunen. Zo is zorg op afstand mogelijk. En kan beter gekeken worden of een behandeling nodig of nuttig is, of ten koste gaat van kwaliteit van leven. Ook kan het van grote toegevoegde waarde zijn in preventie. Door bijvoorbeeld vroege en betere opsporing en herkennen van symptomen. Ook kunnen serious gaming, apps en andere innovaties mensen motiveren gezonde keuzes te maken.

Verwarde personen

Mensen met aandoeningen of beperkingen (psychisch, licht verstandelijk beperkt, dementie of verslaving) zijn vaak kwetsbaar. Zij moeten op tijd de juiste hulp, zorg en ondersteuning krijgen. Verwarde personen krijgen een persoonlijke aanpak. Ook worden alle belemmeringen op landelijk niveau in kaart gebracht en waar mogelijk opgelost. Alle gemeenten hebben, als dat nog niet het geval is, in de zomer van 2016 een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van verwarde personen.

Zie ook: onderwerp [Geestelijke gezondheidszorg \(GGZ\)](#)

Premie en zorgtoeslag

Door de gematigde groei van de zorguitgaven blijft de premieontwikkeling beheerst. De zorgpremie stijgt volgens de raming van het ministerie van VWS in 2016 met ongeveer € 7 per maand. Daarmee is de premie in 2016 ongeveer even hoog als de premie van 2011, maar u krijgt er in 2016 meer en beter zorg voor. Zo zijn de laatste jaren veel nieuwe behandelingen en medicijnen in het pakket opgenomen. De daadwerkelijk premie wordt in november door de zorgverzekeraars bekend gemaakt. De maximale zorgtoeslag, de tegemoetkoming in zorgkosten voor de laagste inkomens, stijgt met € 6 per maand. Het verplicht eigen risico wordt niet verhoogd. Door de hogere zorgkosten vindt er wel een automatische indexatie plaats. Het verplicht eigen risico komt hierdoor uit op € 385.

Zie ook: onderwerp [Zorgverzekering](#)

Zie ook: onderwerp [Zorgtoeslag](#)

Wonen en Rijksdienst

U vindt hier de belangrijkste onderwerpen uit de begroting van Wonen en Rijksdienst voor 2016. Het gaat om voorgenomen beleid. Dat betekent dat de Eerste en Tweede Kamer de plannen van het kabinet nog moeten goedkeuren.

Wonen

Uitbreiding belastingvrij schenken

De vrijstelling in de schenkbelasting voor kinderen van 18 tot 40 jaar voor de eigen woning wordt vanaf 2017 uitgebreid. Iedereen mag schenken en het kabinet verruimt de vrijstelling naar € 100.000.

Zie ook: onderwerp [Koopwoning](#)

Zie ook: onderwerp [Schenkbelasting](#)

Meer doorstroming

Het kabinet blijft de doorstroming in de sociale huur bevorderen. Een deel van de zittende huurders heeft een inkomen boven de inkomensgrens voor de sociale huur. Voor hen blijft periodiek een hogere huurverhoging mogelijk.

Tegelijkertijd stimuleert het kabinet investeringen in vrije sector-huurwoningen. Daar is veel vraag naar. Het taakgebied van woningcorporaties is ingeperkt tot het bouwen voor lage inkomens. Daarom is het voor beleggers interessanter om te investeren in vrije sector-huurwoningen.

Ook komen er meer mogelijkheden voor tijdelijke huurcontracten. De verwachting is dat voor jongeren, starters, en ook grote gezinnen zo sneller woonruimte beschikbaar komt.

Zie ook: onderwerp [Huurwoning](#)

Betaalbare huurwoningen

Woningcorporaties worden verplicht om aan huurtoeslagontvangers de best betaalbare woningen aan te bieden. Het kabinet wil zo de trend doorbreken dat lage inkomens steeds vaker relatief dure sociale huurwoningen krijgen toegewezen.

Verder gaan woningcorporaties bij de jaarlijkse aanpassing van de huurprijzen de huursombenadering toepassen. Er komt dan een begrenzing aan wat corporaties met huurverhogingen in rekening mogen brengen:

- In 2016 is die begrenzing inflatie plus 1%. De gemiddelde huurstijging per verhuurder valt hiermee lager uit dan eerdere jaren.
- De huurstijging per individuele woning is maximaal inflatie plus 2,5%.

- Voor zittende huurders met een inkomen boven de toewijzingsgrens ('scheefwoners') is een huurverhoging mogelijk van inflatie plus 4%.

Het inkomen wordt elke 5 jaar getoetst.

Zie ook: nieuwsbericht [Minister Blok neemt voorstel Aedes en Woonbond over maximale huursom over](#)

Bevriezing liberalisatiegrens

Vanaf 2016 wordt de liberalisatiegrens voor 3 jaar bevroren op € 710,68. De liberalisatiegrens is de overgang tussen sociale huur en vrije sector. De bevriezing vergroot de ruimte voor de vrije sector.

Zie ook: [Wat is de huurliberalisatiegrens?](#)

Sterkere positie bouwconsument

Opdrachtgevers krijgen een sterkere positie bij eenvoudige nieuwbouw en seriematige verbouw. De aannemer blijft na oplevering aansprakelijk voor zichtbare en verborgen gebreken. Marktpartijen zijn voortaan zelf verantwoordelijk voor kwaliteitsbewaking. Zij moeten zorgen dat het bouwwerk aan de wettelijke eisen voldoet. De controle op de bouwkwiteit wordt zo sneller en goedkoper.

Zie ook: onderwerp [Toekomst bouwregelgeving](#)

Rijksdienst

ICT-projecten

Het bureau dat grote ict-projecten van de Rijksoverheid toetst, is al van start en is in 2016 volledig operationeel. Dit Bureau ICT-toetsing (BIT) beoordeelt of grote ict-projecten kans van slagen hebben of anders moeten. Daarnaast komen er elk jaar 30 ict-trainees bij het Rijk bij. Ook komen er 100 extra ict-professionals in een interim-pool.

Zie ook: besluit [Instellingsbesluit Bureau ICT-toetsing](#)

Rijk als werkgever

Ambtenaren moeten zich kunnen blijven ontwikkelen en zijn flexibel inzetbaar. Zo blijft het Rijk aantrekkelijk als werkgever en zijn ambtenaren tevreden over hun baan. Ook is het goed voor de dienstverlening.

Als grote werkgever wil het Rijk kansen bieden aan mensen die moeilijk een baan kunnen vinden, zoals mensen met een handicap.

Zie ook: onderwerp [Overheidspersoneel](#)

Rijksvastgoedbedrijf

Het Rijksvastgoedbedrijf zorgt voor de gebouwen en gronden die het Rijk nodig heeft. Zoals kantoren, gevangenissen, rechtbanken, kazernes en musea. Er is daarbij oog voor energieverbruik, duurzaam materiaalgebruik en veiligheid. Gebouwen die niet meer nodig zijn, gaan op een professionele manier in de verkoop. Zodat ze een nieuwe bestemming kunnen krijgen.

Zie ook: [Rijksvastgoedbedrijf](#)